

آمریکایی‌ها از منطقه شرق فرات در سوریه باید بیرون رانده شوند

ادامه از صفحه اول

رهبر انقلاب همکاری‌های بلندمدت ایران و روسیه را جدا و عمیقا به نفع هر دو کشور خواندند و خطاب به آقای پوتین گفتند: جنابعالی و رئیس‌جمهور ما هر دو اهل اقدام و بیگیری هستید، بنابراین همکاری‌های دو کشور در این دوره باید به اوج خود برسد. ایشان با تأیید سخنان رئیس‌جمهور روسیه دربارهٔ ضرورت راه‌اندازی خط آهن رشت– آستارا، این کار را موجب تکمیل خط حمل‌ونقل شمال– جنوب و به نفع هر دو کشور دانستند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین هوشیاری در مقابل فریبکاری غرب را ضروری خواندند و گفتند: آمریکایی‌ها هم زورگو هستند و هم حمله‌گر و یکی از عوامل فروپاشی شوروی سابق فریب‌خوردن در مقابل سیاست‌های آمریکا بود، البته روسیه در دوره جنابعالی استقلال خود را حفظ کرده است.

ایشان همچنین با تأیید سیاست جایگزینی پول‌های ملی در روابط دو کشور و استفاده از ارزهای دیگر به جای دلار، گفتند: دلار را باید به تدریج از مسیر معاملات جهانی خارج کرد و این کار به صورت تدریجی، ممکن است. در این دیدار که آقای رئیسی رئیس‌جمهور کشورمان نیز حضور داشت، آقای پوتین دربارهٔ حوادث اوکراین گفت: هیچ‌کس طرفدار جنگ نیست و جان‌دادن مردم عادی یک تراژدی بزرگ است اما رفتار غرب موجب شد که ما انتخاباتی جز عکس‌العمل نداشته باشیم.

رئیس‌جمهور روسیه با برشمردن عوامل و ریشه‌های اختلافات روسیه و اوکراین، به‌ویژه اقدامات تحریک‌آمیز غرب و آمریکا در سال‌های اخیر از جمله کودتا در اوکراین و همچنین سیاست گسترش ناتو با وجود تعهدات قبلی آنها مبنی بر پرهیز از هرگونه پیشروی به سمت روسیه، گفت: بعضی از کشورهای اروپایی گفتند ما مخالف عضویت اوکراین در ناتو بودیم اما تحت فشار آمریکا با آن موافقت کردیم که این نشان‌دهنده فقدان حاکمیت و استقلال آنهاست.

آقای پوتین، تئور سردار سلیمانی را نمونه دیگری از شرارت‌های آمریکایی‌ها برشمرد و در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تحریم‌های غرب علیه روسیه گفت: این تحریم‌ها به ضرر غرب است و نتیجه آن مشکلاتی ازجمله افزایش قیمت نفت و بحران تأمین مواد غذایی است.

رئیس‌جمهور روسیه با اشاره به سوءاستفاده آمریکا از ابزار دلار برای تحریم و غارت کشورهای دیگر، این کار را در نهایت به زیان آنها و موجب تضعیف اعتماد جهانی به این ارز و حرکت کشورها به استفاده از پول‌های جایگزین دانست و گفت:

روسیه و ایران در حال طراحی روش‌های جدید برای استفاده از پول‌های ملی در روابط دو کشور هستند.

رئیس‌جمهور روسیه با تأیید مواضع رهبر انقلاب دربارهٔ منطقه قفقاز، مواضع دو کشور در قضیه سوریه ازجمله در مخالفت با حمله نظامی به شمال این کشور را کاملاً منطقی با یکدیگر خواند و گفت: منطقه شرقی فرات باید تحت کنترل نیروهای نظامی سوریه قرار بگیرد.

آقای پوتین همکاری‌های دو کشور را در همه بخش‌ها و پروژه‌ها در حال پیشرفت دانست و افزود: ایران و روسیه در سوریه در حال مبارزه مشترک با تروریسم هستند و در زمینه نظامی نیز تلاش می‌کنیم همکاری‌های دو کشور و همچنین همکاری و مانورهای سه‌جانبه با چین را توسعه دهیم.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس‌جمهوری ترکیه:حمله نظامی به شمال سوریه به ضرر ترکیه سوریه و منطقه و به نفع تروریست‌ها خواهد بود

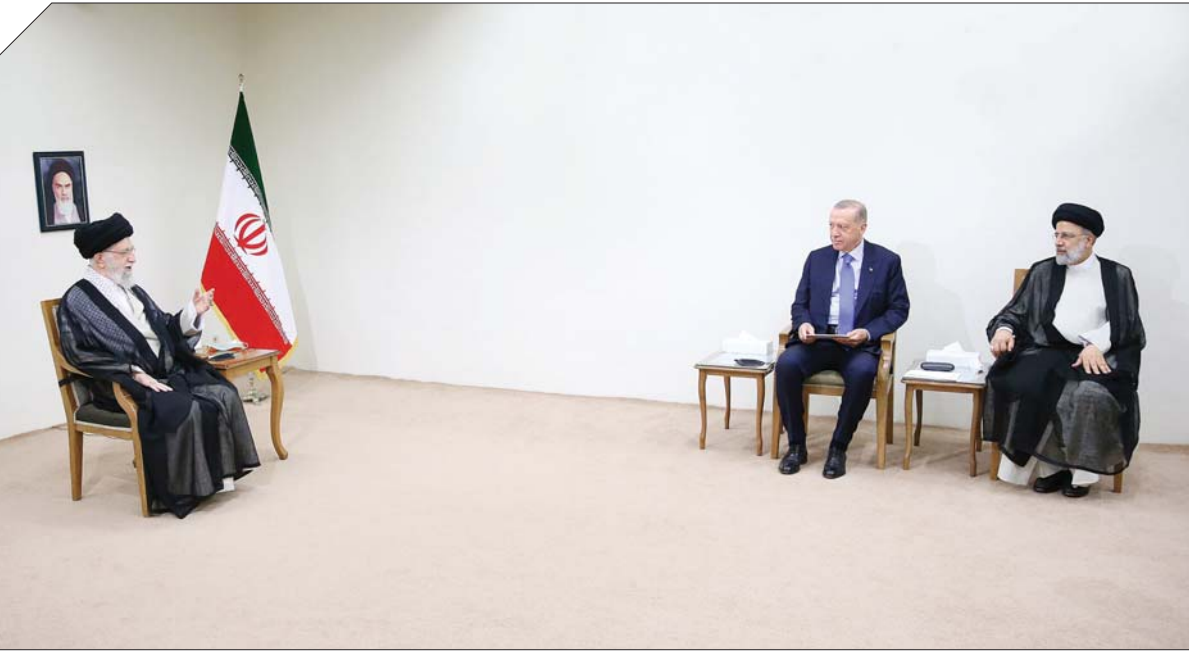
حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، همچنین پیش از ظهر سه‌شنبه در دیدار آقای رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه و هیئت همراه

با تأکید بر لزوم افزایش همکاری‌های دو کشور به‌ویژه همکاری‌های تجاری، رژیم صهیونیستی را از عوامل اصلی ایجاد اختلاف بین کشورهای اسلامی برشمردند و با تأکید بر اینکه آمریکا و رژیم غاصب نمی‌توانند جلوی حرکت عمیق فلسطینی‌ها را بگیرند، درخصوص مسئله سوریه خاطرنشان کردند: حفظ تمامیت ارضی سوریه بسیار مهم است و هرگونه حمله نظامی در شمال سوریه قطعاً به ضرر ترکیه، سوریه و همه منطقه و به نفع تروریست‌ها خواهد بود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این دیدار، حجم و کیفیت تبادلات و همکاری‌های اقتصادی دو کشور را بسیار کمتر از ظرفیت‌های موجود خواندند و تأکید کردند: این مسئله در مذاکرات بین رؤسای‌جمهور حل‌وقصل شود.

ایشان، عزت و عظمت امت اسلامی را در گرو عبور از اختلافات سلیقه‌ای و هوشیاری در مقابل سیاست‌های تفرقه‌افکن، دانستند و گفتند: یکی از عوامل ایجاد اختلاف و دشمنی در منطقه، رژیم غاصب صهیونیستی است که آمریکا نیز از آن پشتیبانی می‌کند. رهبر انقلاب، فلسطین را مسئله اول دنیای اسلام برشمردند و تأکید کردند: با وجود اقبال بعضی دولت‌ها به رژیم صهیونیستی، ملت‌ها عمیقاً با این رژیم غاصب مخالف هستند.

ایشان با تأکید بر اینکه نباید به آمریکا و رژیم صهیونیستی تکیه کرد، گفتند: امروز نه رژیم صهیونیستی، نه آمریکا و نه دیگران نخواهند توانست جلوی حرکت عمیق

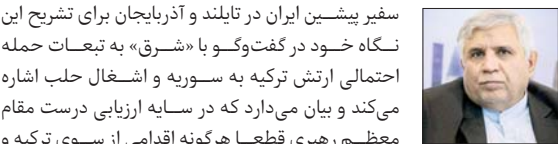
فلسطینی‌ها را بگیرند و عاقبت کار، به نفع مردم فلسطین خواهد بود. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ادامه، مسئله تمامیت ارضی سسوریه را بسیار مهم برشمردند و با اشاره به برخی نقل‌قول‌ها مبنی بر حمله نظامی به شمال سوریه، تأکید کردند: این کار قطعاً هم به ضرر سوریه هم به ضرر ترکیه و هم به ضرر منطقه است و اقدام سیاسی مورد انتظار از جانب دولت سوریه را نیز محقق نخواهد کرد.

ایشان با اشاره به اظهار نفرت رئیس‌جمهور ترکیه از گروه‌های تروریستی، گفتند:

با تروریسم حتماً باید معارضه کرد اما حمله نظامی در سوریه به نفع تروریست‌ها خواهد بود؛ البته تروریست‌ها نیز محدود به یک گروه خاص نیستند.

رهبر انقلاب اسلامی در پاسخ به درخواست رئیس‌جمهور ترکیه مبنی بر همکاری ایران برای مبارزه با گروه‌های تروریستی، گفتند: ما در مبارزه با تروریسم مطمئناً با شما همکاری می‌کنیم. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه ما امنیت ترکیه و مرزهای آن را امنیت خود می‌دانیم، خطاب به آقای اردوغان گفتند: شما نیز امنیت سوریه را امنیت خود بدانید. مسائل سوریه را باید با مذاکرات حل کرد و ایران، ترکیه، سوریه و روسیه با گفت‌وگو این مسئله را تمام کنند.

ایشان همچنین با ابراز خرسندی از بازگشت قره‌باغ به آذربایجان، گفتند: البته اگر سیاستی مبنی بر مسدودکردن مرز ایران و ارمنستان وجود داشته باشد، جمهوری اسلامی با آن مخالفت خواهد کرد؛ چراکه این مرز یک راه ارتباطی چندهزارساله است.

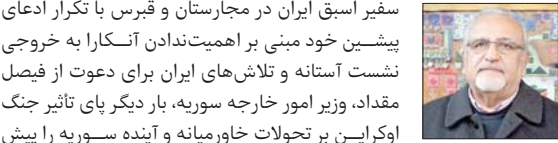
سفیر پیشین ایران در تایلند و آذربایجان برای تشریح این نگاه خود در گفت‌وگو با «شرق» به تبعات حمله احتمالی ارتش ترکیه به سوریه و اشغال حلب اشاره می‌کند و بیان می‌دارد که در سایه ارزیابی درست مقام معظم رهبری قطعاً هرگونه اقدامی از سوی ترکیه و اردوغان برای اشغال حلب برخلاف ارزیابی و محاسبات آنکارا می‌تواند نامنی را به داخل ترکیه تسری دهد، خصوصاً آنکه اکنون اردوغان مشکلات جدی هم با کردهای ترکیه علاوه بر کردهای سوریه دارد و قطعاً حمله به حلب بر شدت اختلافات و شدت واکنش کردهای ترکیه و سوریه دامن خواهد شد، این در حالی است که مشکلات اقتصادی و معیشتی هم در ترکیه به‌شدت پررنگ‌تر شده است و توان آنکارا برای ماجراجویی‌های جدید در سوریه با اشغال حلب به‌شدت کاهش پیدا کرده است و این ماجراجویی‌ها می‌تواند خود هزینه‌هایی گزاف روی دست اردوغان در آستانه انتخابات بگذارد.

پاک‌آیین پیرو تحلیل خود می‌افزاید: نباید فراموش کرد که نادیده‌گرفتن مصوبات دیروز نشست سران آستانه و همچنین مواضع جمهوری اسلامی ایران درخصوص تحولات سوریه از جانب ترکیه باعث خواهد شد علاوه بر تشدید ناامنی در سوریه و ترکیه و بفرنج‌ترشدن چالش‌های معیشتی، جایگاه سیاسی اردوغان هم در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری سال آینده بیش‌ازپیش متزلزل شود؛ چراکه کردها هم به‌عنوان بخش لاینفک جامعه ترکیه از وزن قابل‌قبولی برخوردارند، همچنان‌که در ادوار پیشین انتخابات، کردها سهم بسزایی در سمت‌وسودهی به جریان انتخابات ترکیه داشته‌اند.

احتمال دورخوردن ایران در تهران؟!

با وجود آنکه بعدازظهر دیروز سه‌شنبه نشست سران محور آستانه برای هفتمین بار و با وقفه‌ای حدود دو ساله برگزار شد و در پایان هم شاهد صدور بیانیه مشترک و مصوباتی هم بودیم اما دراین‌بین این گزاره تحلیلی مطرح است که آنچه تعیین‌کننده در تحولات سوریه خواهد بود، به دیدار دوجانبه پوتین و اردوغان و بدهستان‌های پشت پرده آنکارا – مسکو بازمی‌گردد.

در همین راستا علی‌اکبر فرازی احتمال دورخوردن ایران را توسط ترکیه و روسیه دور از ذهن نمی‌داند. این تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل پیرو نکات قبلی بر این مهم تأکید دارد که چون تأثیرگذاری مناسبات و دیدار دوجانبه رؤسای‌جمهور ترکیه و روسیه به‌مراتب بیشتر از نشست دیروز سران روند آستانه، مصوبات و بیانیه مشترک آن است، از این جهت بی‌شک ناگفته‌های محرمانه در دیدار دوجانبه اردوغان و پوتین هم می‌تواند سمت‌وسوی آینده سوریه را مشخص کند.

سفیر اسبق ایران در مجارستان و قبرس با تکرار ادعای پیشین خود مبنی بر اهمیت‌ندادن آنکارا به خروجی نشست آستانه و تلاش‌های ایران برای دعوت از فیصل مقداد، وزیر امور خارجه سوریه، بار دیگر پای تأثیر جنگ اوکراین بر تحولات خاورمیانه و آینده سوریه را پیش می‌کشد؛ در همین راستا عنوان می‌کند که چون تداوم و تشدید جنگ اوکراین سبب شده است عملاً توان روسیه برای پاسخ‌گویی به تحرکات ناتو با هدف حضور در کنار مرزهای روسیه به‌واسطه عضویت سوئد و فنلاند به‌شدت کاهش پیدا کند، پوتین سعی دارد ذیل دیدار دوجانبه‌اش با اردوغان در تهران از نفوذ آنکارا در ناتو برای مدیریت و نوعی تعدیل تحرکات ناتو با هدف ناامن‌سازی مرزهای روسیه استفاده کند؛ در نتیجه این امکان وجود دارد که کرملین مجبور به امتیازدهی در برابر آنکار پیرامون سوریه، قفقاز جنوبی و … شود.

سفیر پیشین کشورمان در رومانی به بخش دیگری از تحلیل خود می‌پردازد و به دنبال آن بیان می‌دارد که ترکیه هم به موازات روسیه سعی دارد در سایه جنگ اوکراینس و نیاز وافر پوتین به آنکارا، شرایطی را رقم بزند که به تحقق منافع اردوغان منجر شود؛ بنابراین آنکارا در تلاش است از روسیه امتیازاتی را بگیرد؛ اما برای رسیدن به این نقطه، ترک‌ها هم باید امتیازاتی را به پوتین بدهند؛ چون که چراغ سبز کرملین درخصوص افزایش واردات گندم و غلات بعد از جنگ اوکراین و نیاز جهانی به این کالای راهبردی و همچنین مسئله انرژی ازجمله حوزه‌های نیاز ترکیه به روس‌هاست. ازاین‌رو باید اذعان کرد که اهمیت این دیدار دوجانبه بین رؤسای‌جمهور ترکیه و روسیه به‌مراتب بیشتر از نشست دیروز سه‌شنبه سران آستانه و بیانیه مشترک آن است. حال در چنین شرایطی و با این بده‌بستان‌ها در سایه دیدار دوجانبه اردوغان و پوتین

ناباید و نمی‌توان احتمال دورخوردن ایران را از نظر دور داشت؛ بنابراین ایران باید این هوشمندی را به کار بگیرد که با نوعی دیپلماسی دقیق و منعطف عمل‌ا مانع از دورخوردنش از سوی آنکارا و مسکو در سوریه، قفقاز جنوبی و دیگر حوزه‌ها شود.

در برابر آنچه مطرح شد، محسن پاک‌آیین نگاهی متفاوت و حتی متضاد دارد؛ چراکه به باور سفیر پیشین کشورمان در زامبیا، ایران با استفاده از امتیاز میزبانی نشست سران محور آستانه و همچنین هوشمندی پیرامون دعوت از فیصل مقداد، وزیر امور خارجه سوریه، برای حضور در حاشیه نشست سران این روند (آستانه)، فضایی را شکل داده است که از یک سو تا حدی مانع از حمله احتمالی ارتش ترکیه به سوریه و اشغال حلب می‌شود؛ چراکه با نزدیک‌کردن دو طرف (دمشق و آنکارا) در تهران سعی دارد با بیگیری نقش واسط، میانجی و پیغام و پَسغام، نگرانی‌های سوریه و ترکیه را کاهش دهد، چنان‌که حسین امیرعبداللهیان دوشنبه هفته جاری هم دوباره بر این مسئله تأکید داشت و در دیگر سو باید این مهم را در نظر گرفت که ایران با برخی اقدامات خود در سایه تعمیق روابط دوجانبه با ترکیه به دنبال آن است که مانع از دورخوردن در محور آستانه شود؛ کمابینکه مقامات ایران و ترکیه دیروز سه‌شنبه در حضور رؤسای‌جمهور دو کشور هشت سند و یادداشت تفاهم همکاری در موضوعات متنوع سیاسی، اقتصادی، ورزشی و فرهنگی امضا کردند.

پوتین و کشاندن پای ایران به جنگ روسیه

آن‌گونه که مطرح است، پوتین با حضور در ایران سعی دارد به هر نحوی که شده پای ایران را به شکل مستقیم و رسمی در جنگ اوکراین باز کند، آن هم در شرایطی که پیش از حضور رئیس‌جمهور روسیه در ایران شاهد انتشار اخبار و ادعاهایی مبنی بر ارسال پهپاد از سوی ایران به روسیه با هدف به‌کارگیری در جنگ اوکراین بودیم.

پاک‌آیین در ادامه گفت‌وگو با «شرق» درباره همین مسئله به هوشمندی جمهوری اسلامی در حوزه سیاست خارجی اشاره می‌کند و پیرو آن هرگونه ادعایی مبنی بر ارسال سلاح و پهپاد از سوی ایران به روسیه را یک طرح آمریکایی با هدف ایجاد هزینه بر تهران در سایه اختلاف بین ایران و اوکراین می‌داند؛ چراکه این‌گونه ادعاها باعث شکل‌گیری یک فضای روانی منفی در جامعه جهانی نسبت به ایران خواهد شد تا جمهوری اسلامی در موضع ضعف و انزوا دیپلماتیک قرار بگیرد.

سفیر اسبق ایران در جمهوری آذربایجان خاتمه نکاتش را به تحرکات ایران برای به شکست کشاندن این دست تلاش‌های ایالات متحده اختصاص می‌دهد و تأکید دارد که مقامات وزارت امور خارجه و شخص حسین امیرعبداللهیان در گفت‌وگو با همتای اوکراینی خود اساساً مسئله ارسال پهپاد ایرانی به روسیه برای به‌کارگیری در جنگ اوکراین را رد کرد تا به نگرانی کی‌ف در این زمینه پایان دهد. درعین‌حال نباید فراموش کرد که تا به اکنون آمریکایی‌ها و شخص جیک سالیوان برای ادعایی که مطرح کرده‌اند، هیچ‌گونه مدرک قابل‌قبولی نشان نداده‌اند؛ بنابراین همه چیز در حد یک گمانه‌زنی و شیطنت سیاسی و رسانه‌ای است. اینها علاوه بر آن است که تهران از ابتدای جنگ اوکراین بارها و بارها عنوان کرده است که مخالف آغاز و ادامه آن است و حتی به دنبال میانجیگری و میزبانی برای پایان‌دادن به جنگ در اوکراین است. از طرف دیگر سیاست اصولی ایران همواره در چهار دهه گذشته مخالفت با هرگونه جنگی در هر جای جهان بوده است؛ پس نه ایران قطعاً پای خود را به جنگ اوکراین باز خواهد کرد و نه پوتین سعی دارد تهران را به این جنگ بکشاند.

با وجود آنچه گفته شد، علی‌اکبر فرازی برخلاف تحلیل محسن پاک‌آیین جریان‌سازی رسانه‌های سیاسی و دیپلماتیک اخیر مبنی بر ارسال سلاح و پهپاد ایرانی به روسیه برای به‌کارگیری در جنگ اوکراین و نیز مطرح‌شدن ادعای حضور هیتی از روسیه در کاشان برای ارزیابی تولیدات ایران در صنعت پهپاد را به یک طرح آمریکایی بلکه نقشه‌ای از جانب روسیه قبل از سفر پوتین به تهران می‌داند تا بتواند پای جمهوری اسلامی را به جنگ اوکراین باز کند؛ بنابراین نباید و نمی‌توان این احتمال را از نظر دور داشت که پوتین سعی دارد در سایه حضورش در ایران و دیدارهای انجام‌شده با مقامات کشور این هدف خود را محقق کند. با این حال فرازی هم‌نظر با پاک‌آیین معتقد است هوشمندی سیاست خارجی ایران اجازه نمی‌دهد تهران پیش به جنگ اوکراین باز شود؛ چراکه به تبعات مخرب و منفی آن واقف است.